

તલબિયહ
લબ્બયક અઘ્લાહુમ્મ લબ્બયક,
લબ્બયક લા શરીક લક લબ્બયક -
ઈન્નલ હમ્દ વન્નિઅમત લક વલ મુલ્ક,
લા શરીક લક.

ઔરતોથી સંબંધિત હજના મસાઈલ

મહરમ અથવા શૌહર વિના

હજનો સફર જાઈઝ નથી

કોઈપણ ઔરત માટે મહરમ અથવા શૌહર વિના સફરમાં જવું જાઈઝ નથી. ખાસ કરીને હજના સફરમાં તેની વધારે સંભાળ રાખવામાં આવે. કેમ કે આ ઈબાદતોનો સફર છે અને સફર દરમિયાન ઘણી જ જગાઓ પર એકાંતની અથવા જરૂરતના સમયે મદદની જરૂરત સામે આવી શકે છે. જેમાં કોઈ ગેરમહરમથી ઘણા જ ફિત્નાનું કારણ બની શકે છે. ઘણા ટ્રાવેલ એજન્ટો વિઝા પ્રાપ્ત કરવા માટે પુરુષ સ્ત્રીના વચ્ચે બનાવટી સગાઈની ખાનાપૂરી કરે છે તો

આ કાર્ય સંપૂર્ણ ખોટું છે અને મોટો ગુનોહ છે. કોઈને ભાઈ અથવા કાકા લખાવી દેવાથી તેની સગાઈ શરીરતરૂપે સાબિત થઈ જતી નથી.
(ગુનિયતુત્ત્રાસિક પાના ૨૬)

જો કોઈ ઔરત પર આર્થિક તાકાત હોવાને લઈ હજ ફર્ક થઈ ગઈ છે તો તેના ઉપર ત્યાં સુધીહજની અદાઈગી જરૂરી નથી જ્યાં સુધી તેના સાથે જવા માટે કોઈ મહરમ અથવા શૌહરનો બંદોબસ્ત ન થાય. અને આ કારણે હજ કરવામાં મોડું થવાથી તેણી પર કોઈ ગુનોહ થશે નહીં. જો આ જ રાહ જોવામાં મોતનો સમય આવી જાય તો હજજે બદલની વસિયત કરી દે. (વસિયત કરવું જરૂરી છે. (શામી ભાગ-૩, પાના-૪૧૧, ઈમ્દાદુલ ફતાવા ભાગ-૨, પાના-

૧૫૬) (નિદાએ શાહી, ડીસેમ્બર-૨૦૦૫, પાના
૩૪)

જે ઔરત ઈદતમાં હોય તેના માટે ઈદત
પૂરી થવા પહોલાં હજના માટે જવું જાઈઝ નથી.
જો જશે તો ગુનેગાર થશે. (ગુનિય્યતુન્નાસિક-૨૯)

ઔરત તલબિયહ ધીમે અવાજે પઢે

એહરામ પછી સફરમાં તલબિયહ
વધારેને વધારે પઢવું સુન્નત છે. પરંતુ ઔરત
જોરથી તરબિયહ ન પઢે બલ્કે ધીમા અવાજે પઢતી
રહે. એવી જ રીતે દુઆઓ પણ જોરથી પઢે નહીં.
(ગુનિય્યતુન્નાસિક ૯૪, દુર્રે મુખ્તાર ભાગ-૩,
પાના-૪૮૮)

હૈઝ રોકવા માટે દવા વાપરવું

હૈઝનું ખૂન ઔરતો માટે કુદરતી રીતે

નક્કી કરેલા બંદોબસ્તનો ભાગ છે. જેથી તેના લઈ દિલમાં ખોટ આવવી ન જોઈએ. બલ્કે ખુદાઈ ફેસલા પર રાજી રહેવું જોઈએ.

જો કોઈ ઔરત ખૂન રોકવા માટે દવા વાપરે તો શરીરતમાં તેની ગુંજાઈશ તો છે પરંતુ સારું આ જ છે કે તેનાથી બચવામાં આવે. (ફતાવા રહીમિયહ ભાગ-૬, પાના ૪૦૪, ઈઝાહુલ મનાસિક ૧૦૮)

એહરામ બાંધતી વખતે માસિક આવતું હોય તો

જો ઔરત હજના સફર પર રવાના થવાના સમયે નાપાકીના દિવસોમાં હોય તો તે ગુસ્લ અને સફાઈ કરીને તે જ હાલતમાં નિયત કરીને તલબિયહ પઢી લે. તેણીનો એહરામ શરૂ થઈ જશે. હવે મક્કા શરીફ પહોંચીને પોતાના

થોભવાની જગાએ થોભીને ઝિક તસ્બીહાતમાં
લાગેલી રહે અને નાપાકીના દિલસો પસાર થઈ
જવા પછી ગુસ્લ કરીને તવફ અને સઈ કરી
ઉમરહને પૂરો કરે. (મુઅલ્લિમુલ હુજ્જાજ ૧૦૬,
અહકામ હજ ૩૪) (મુઅલ્લિમુલ હુજ્જાજ ૧૦૬)

ઔરતના એહરામ માટે

કોઈ ખાસ કપડું હોતું નથી

ઔરતના એહરામમાં મુખ્ય હુકમ આ છે
કે તેના ચેહરા પર કોઈ કપડું વગેરે લાગે નહીં.
બીજા બધા કપડા તે જ પહેરે જે તેણી રોજ પહેરે
છે. હાથના મોજાં, ઘરેણાં, જોડા બધું જ કોઈપણ
રંગનું પહેરી શકે છે અને વુજુમાં માથાનો મસહ
પણ ઓઢણી હટાવીને જ કરે. ઓઢણી પર મસહ
કરશે તો વુજુ થશે નહીં. (મુઅલ્લિમુલ હુજ્જાજ

૧૧૦, ગુનિયતુત્ત્રાસિક પાના ૯૪)

હજના સફરમાં પણ ગેરમદોથી પરદો જરૂરી છે.

હજના સફરમાં પણ ગેર મદોથી પરદો જરૂરી છે. બલ્કે હજમાં તો હજુ વધારે પરદો કરવું જોઈએ. અને સારું આ છે કે એહરામના સમયે નિકાબના અંદર એક હેટ માથા પર પહેરી લે જેથી નિકાબનું કપડું ચેહરા પર લાગે નહીં અને પરદો પણ થઈ જાય. (શામી ભાગ-૩, પાના ૪૪૮)

મદોની ભીડમાં ઔરતોએ ઘુસવું હરામ છે.

અમુક નાદાન ઔરતોને હજરે અસ્વદનો બોસો લેવા માટે, મુલ્તઝમ પર દુઆ માંગવા માટે અથવા મકામે ઈબ્રાહીમ પર નફલો પઢવા માટે એવો જુનૂન સવાર થાય છે કે બેઘડક મદોની

ભીડમાં ઘૂસી જાય છે અને ઘક્કા મારતી જઈ અંદર સુધી ચાલી જાય છે. તો ઔરતોએ સમજવું જોઈએ કે તેમનું આ કાર્ય સખ્ત ગુનોહ અને હરામ છે. આવા સમયે દૂરથી હજરે અસ્વદનો ઈસ્તિલામ કરી લે અને મકામે ઈબ્રાહીમના સીધી લાઈનમાં પાછળના ભાગમાં નમાઝ પઢી લે. (ગુનિયતુન્નાસિક પાના ૯૪)

હૈઝની હાલતમાં મસ્જિદમાં જવું

અને તવાફ કરવું જઈઝ નથી

ઔરત નાપાકીના દિવસોમાં ન તો મસ્જિદમાં જાય, ન તો તવાફ કરે અને ન તો કુર્આન પઢે. અલબત્ત હરમ શરીફના બહાર જે સફેદ પથ્થરોનું સહેન છે ત્યાં આવવું જવું અને બેસવું જાઈઝ છે. કેમ કે આ ભાગ મસ્જિદથી

બહાર છે. (દુર્લે મુખ્તાર બયરૂત ભાગ-૧, પાના ૪૨૨)

ઔરત રમલ અને ઈઝતિબાઅ ન કરે

તવાફ કરતા જઈ ઔરત રમલ ન કરે. એવી જ રીતે ઈઝતિબાઅ (ચાદરનો છેડો જમણી બગલમાંથી ડાબા ખભા પર નાખવું અને જમણો ખભો ખુલ્લો રાખવું) પણ ન કરે. બલ્કે પોતાના સામાન્ય લિબાસમાં જ રહે અને સઈ કરતા જઈ દોડે પણ નહીં. (ગુનિય્યતુન્નાસિક ૯૪, દુર્લે મુખ્તાર ૩/૪૮૯)

તવાફ અથવા સઈ કરતાં કરતાં હૈમ

આવી ગયું

જો તવાફ કરતાં કરતાં હૈમ ચાલુ થઈ ગયું તો તરત જ તવાફ બંધ કરી દે અને પાક

થવા પછી તે તવાફની કઝા કરે. (ઈઝાહુલ મનાસિક ૧૨૧)

જો તવાફ તો પાકીની હાલતમાં ક્યો પરંતુ સઈ કરતા કરતા હૈઝ આવી ગયું તો સઈ ચાલુ રાખે અને સઈના ફેરા એ જ હાલતમાં પૂરા કરે. જો ઉમરહની સઈ છે તો તેના પછી બાલ કાપીને એહરામથી નિકળી જાય. (ઈઝાહુલ મનાસિક ૧૩૫, ગુનિયતુન્નાસિક ૧૩૪)

હૈઝની હાલતમાં ઉમરહનો એહરામ

બાંધ્યો પરંતુ હજ સુધી પાક થઈ નહીં

ઉમરહનો એહરામ મીકાતથી હૈઝની હાલતમાં બાંધ્યો પરંતુ હજનો સમય આવ્યા સુધી પાક થઈ નહીં તો તે ઉમરહનો એહરામ ખોલીને હજનો એહરામ બાંધી લે અને હજ પછી ઉમરહ

અદા કરે. અને પહેલો એહરામ ઉમરહ કર્યા વિના ખોલ્યો હતો તેનો એક દમ (કુરબાની) આપે.

હવે જો આ જ સફરમાં હજ પહેલા કોઈ ઉમરહ કર્યો નથી તો આ હજ ઈફરાદ થઈ જશે અને શુકની (હજની) કુરબાની વાજિબ થશે નહીં. અને જો હજ પહેલાં હજના મહિનામાં ઉમરહ કર્યા હતા તો તમત્તુઅ થશે અને તેણી પર શુક અને જિનાયત બન્નેના દમો વાજિબ થશે. (શામી બયરૂત ભાગ-૩ પાના ૪૯૮, ફતહુલ મુલિહમ ભાગ-૩ પાના ૨૪૮)

નોટ : શુક (હજ) ની કુરબાનીમાંથી બધા જ ખાય શકે છે. પરંતુ દમનું ગોશ્ત ફક્ત ગરીબોને જ આપવું વાજિબ છે.

નોટ : જો હજના દિવસો નઝદીક હોય

અને માસિક આવતું હોય કે આવવાનું નઝદીક હોય અને આ ભય હોય કે હજથી પહેલાં પાકીના સમયમાં ઉમરહના અરકાન અદા કરી શકશે નહીં તો તે ઔરતે મીકાતથી હજજે ઈફરાદનો જ એહરામ બાંધવું જોઈએ.

નાપાકીની હાલતમાં હજનો એહરામ

જો ૮ ઝિલહિજજહના મક્કા શરીફથી મિના રવાના થતી વખતે ઔરત નાપાકીમાં હોય તો તે જ હાલતમાં ગુસ્લ, સફાઈ કરી એહરામની નિયત કરતા જઈ તલબિયહ પઢી લે. (પરંતુ નફલ પઢે નહીં) અને મિના ચાલી જાય. પછી અરફાતમાં રોકાણ, મુઝદલેફહમાં રોકાણ અને જમરાતની રમી બધું જ નાપાકીની હાલતમાં કરે. ફક્ત તવાફે ઝિયારત (અને સઈ) બાકી રાખે તેને

પાક થવા પછી કરે. (ગુનિયતુત્ત્રાસિક ૯૪-૯૫)

નાપાકીની હાલતમાં તવાફે ઝિયારત

જાઈઝ નથી

બીજા તવાફોની જેમ તવાફે ઝિયારત પણ નાપાકીની હાલતમાં જાઈઝ નથી. જેથી પાક થવા પછી તવાફે ઝિયારત કરીને જ મક્કા શરીફથી પાછી ફરે. બુર્કીગનો સમય આવી ગયો હોય તો પણ તેને બદલાવી દિવસો વધારે.

પરંતુ જો સખ્ત મજબૂરીની હાલતમાં તવાફે ઝિયારત કરી લીધો તો આ તવાફ હજનો રુકન (તવાફે ઝિયારત) ગણી લેવામાં આવશે. પરંતુ એક મોટા જાનવરની કુરબાની આપવી પડશે. પરંતુ જો પાક થઈ ફરીથી પાકીની હાલતમાં તવાફ કરી લીધો તો આ કુરબાની વાજિબ રહેશે

નહીં. (શામી બયરૂત ભાગ-૩, પાના ૫૧૫)

નાપાકીના લઈ તવાફે ઝિયારત મોડો કર્યો

તવાફે ઝિયારતનો સમય ઝિલહિજજહની ૧૦-૧૧-૧૨ તારીખો (ત્રણ દિવસો) છે. અને જો (મોહું કરી) તે દિવસોના પછી કરે તો દમ વાજિબ થાય છે. પરંતુ ઔરતે જો હૈઝના કારણે આ દિવસોમાં તવાફે ઝિયારત ન કર્યો હોય તો તેના ઉપર પાક થવા પછી તવાફે ઝિયારત કરવાથી કોઈ દમ વાજિબ થશે નહીં. (શુનિયતુન્નાસિક પાના ૮૫)

એહરામ પૂરો કરવા પર ઔરત કેટલા

બાલ કાપે ?

ઔરત જ્યારે ઉમરહ કે હજના અરકાનો પૂરા કરી એહરામ ખતમ કરવાનો સમય આવે તો

માથાના વાળોને ભેગા કરીને નીચેથી એક બેટકા (આંગળીનો ૧/૩ ભાગ) જેટલા બાલોને કાપી નાખે. તો તેણીનો એહરામ ખતમ થઈ જશે. અને જ્યારે પણ ઉમરહ કરશે આ જ રીતે વાળ કાપવા જરૂરી છે. અને આ વાળ પોતે પણ કાપી શકે છે અને બીજી ઔરત, મહરમ અથવા શૌહરથી પણ કપાવી શકે છે. (ગુનિય્યતુન્નાસિક પાના ૯૪)

નાપાકીના કારણો ઔરત પર તવાફે

વિદાઅ નથી

મક્કા શરીફથી પાછા ફરતી વખતે તવાફે વિદાઅ કરવો વાજિબ છે. જો મક્કા શરીફથી પાછા ફરવાના સમયે ઔરત ફેઝની હાલતમાં છે અને વધારે રોકાઈ શકે એમ નથી તો તેણીના ઉપર તવાફે વિદાઅ વાજિબ નથી. (શામી બયરૂત

(ભાગ-૩, પાના ૪૮૯)

હેઝના કારણે મસ્જિદે નબવીમાં

ચાલીસ નમાઝો પઢી શકી નહી

મસ્જિદે નબવી શરીફમાં ચાલીસ નમાઝો પઢવાની ફઝીલત મદર્દો માટે છે, જેથી ઔરત જો પોતાની મજબૂરીના લઈ ૪૦ નમાઝો ન પઢી શકે તો કોઈ વાંધો નથી.

ઔરતોએ મદીના મુનવ્વરહના રોકાણના ગાળામાં વધારે ને વધારે દુરુદ શરીફ, ઝિક્ર-અઝકાર, તસ્બીહાતમાં સમય પસાર કરવો જોઈએ. અને મોકો મળે તો હરમ શરીફથી બહાર ઊભા રહી સલાતો વ સલામ પેશ કરી દે. (દુર્રે મુખ્તાર-શામી બયરૂત ભાગ-૧, પાના ૪૨૪)

